

Єднання
заради дії

РІВНІ ПРАВА: як протидіяти дискримінації на основі інвалідності в умовах внутрішнього переміщення

Внутрішньо переміщені особи часто стикаються з низкою соціальних і психологічних викликів через вимушену зміну місця проживання у зв'язку з вторгненням РФ. При цьому ВПО з інвалідністю зіштовхуються з додатковими труднощами, які вимагають особливої уваги.

Основні проблеми з якими зазвичай стикаються ВПО з інвалідністю:

- Втрата близького кола спілкування, що своєю чергою ускладнює адаптацію на новому місці.
- Звичні способи реабілітації чи зняття стресу (спорт, хобі, медичні послуги) можуть бути недоступними або вимагають адаптації до нових умов.
- Постійна тривога, страх і синдром втоми, викликані умовами внутрішнього переміщення, часто супроводжують ВПО, створюючи бар'єри для стабільності.
- Втрата роботи або нерівний доступ до ринку праці значно ускладнюють новий старт.

Ці проблеми часто загострюються, якщо ВПО є людиною з інвалідністю. Важливо розуміти, що інвалідність – це не медична проблема, а соціальне явище, що залежить від бар'єрів у суспільстві.

Основні форми дискримінації:

- 1 Пряма дискримінація**
Коли людину з інвалідністю свідомо ставлять у гірші умови порівняно з іншими.
- 2 Непряма**
Коли однакові правила чи політики несправедливо впливають на людей з інвалідністю.
- 3 Утиск**
Дії або слова, які принижують гідність людини з інвалідністю.
- 4 Підбурювання до дискримінації**
Інструкції чи заклики дискримінувати осіб з інвалідністю.
- 5 Відмова у розумному пристосуванні**
Неврахування потреб осіб з інвалідністю для забезпечення рівних можливостей.

Ключові принципи для визначення дискримінації за ознакою інвалідності

Дискримінація існує, якщо наявні наступні умови:

- Порушено чи обмежено права або свободи особи/осіб з інвалідністю.
- Людину дискримінують за певною ознакою (це може бути інвалідність).
- Відсутня правомірна мета для обмеження (визначається законодавчо, наприклад, захист національної безпеки).
- Не дотримано принцип пропорційності між метою обмеження і способами її досягнення (будь-які обмеження навіть за правомірною метою не можуть стосуватися усіх громадян, це вимушений крок, а не порушення прав).

Куди звертатись у випадку прояву дискримінації?

До Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини чи в його регіональні приймальні

Гаряча лінія:

0 800 501 720

044 299 74 08

вул. Інститутська, 21/8,
м. Київ, 01008

hotline@ombudsman.gov.ua

До суду (для відшкодування моральної та матеріальної шкоди, завданої внаслідок дискримінації за ознакою інвалідності)

Більш детальні роз'яснення з питання дискримінації за ознакою інвалідності можна отримати від Контакт-центру системи безоплатної правничої допомоги за телефоном:

0 800 213 103

(будні з 8:00 до 18:00)

Також ви можете отримати безоплатну консультацію від юристів програми "Єднання заради дії", заповнивши форму за [посиланням](#)

Розумні корективи: що це і як вони працюють

Розумні корективи — це зміни, які дозволяють людям з інвалідністю брати участь у житті суспільства на рівних умовах. Вони базуються на трьох ключових принципах:

- Ефективність.** Корективи мають дійсно працювати, допомагаючи людині з інвалідністю виконувати завдання чи брати участь у заходах.
 - Еквівалентність.** Умови мають бути максимально схожими до тих, які доступні для всіх. Наприклад, усі співробітники мають користуватися однією їдальнею, а не створювати окремі зони для людей з інвалідністю.
 - Незалежність.** Корективи мають забезпечувати можливість діяти самостійно. Наприклад, людина повинна мати змогу без сторонньої допомоги відчиняти двері чи вільно пересуватися в офісі.
- Такі зміни створюють рівні можливості для всіх і усувають бар'єри, які заважають участі людей з інвалідністю в суспільному житті.

ПРОГРАМИ ТА РЕСУРСИ ДЛЯ ВПО ТА ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ

1

«Єднання заради дії» – програма, яка надає внутрішньо переміщеним особам можливість стати лідерами у питаннях згуртованості громади, очолити структури підтримки, підвищити їхню стійкість та сприяти національному відновленню України.

2

Спільнота [EnableMe](#). Форум підтримки та самопомоги для людей з інвалідністю, хронічними захворюваннями та їхніх родичів.

3

Чат-бот «Спитай Гриця»
Пошук безкоштовних ліків.

4

[Фонд соціального захисту осіб з інвалідністю](#)

5

[Національна Асамблея людей з інвалідністю України](#)
Гаряча лінії з надання правничої допомоги:
+38050 905 07 95

6

[Fight for Right](#)
Захист прав осіб з інвалідністю.

Рівні права для всіх – це основа демократичного суспільства. Інвалідність не повинна бути бар'єром для доступу до освіти, праці чи медицини. Захист своїх прав – це ваш крок до справедливості.

Ця інфографіка стала можливою в межах програми "Єднання заради дії", що впроваджується міжнародною організацією IREX разом з українським благодійним фондом "Стабілізуєш Суппорт Сервісез" та за підтримки Державного департаменту США. Вміст є виключно відповідальністю українського благодійного фонду "Стабілізуєш Суппорт Сервісез" та не обов'язково відображає погляди IREX та Державного департаменту США.